

HOITO

- Sairauksien ennaltaehkäisy
- Palvelujärjestelmä
- Hoitomenetelmät
- Kriisihoito
- Kuntoutus

Sairauksien ennaltaehkäisy

Tuloksellisinta:

- Ajoittuessaan yksilön ja perheen luonnollisiin muutosvaiheisiin.
- Monikanavaista toimintaa, eli erilaisia ehkäiseviä ja mielenterveyttä tukevia toimia yhdistelemällä.
- Toimenpiteet kohdistetaan sekä yksilöön että lähiympäristöön.

Ehkäisevän työn määrittely

Ehkäisevä työ voidaan jakaa kahdella tavalla kolmeen osaan.

- Primaaripreventaatio

Tarkoittaa toimintaa, joka vähentää häiriöiden määrää.

- Sekundaaripreventio

Tarkoittaa hoitoa, joka lyhentää sairauden kestoa tai estää uusimista.

- Tertiääripreventio

Tarkoittaa kuntouttavia toimenpiteitä.

- Rakentava

Tarkoittaa yhteiskuntaan vaikuttamista, tavoitteena lisätä yhteiskunnassa mielen terveyttä edistäviä tekijöitä.

- Suojaava

Pyritään vähentämään riskitekijöiden haitallista vaikutusta.

- Parantava

Häiriöön kohdistuva varhainen interventio ja koko perheen tukeminen

Riskitekijät ja suojaavat tekijät

- Riskitekijöitä ja suojaavia tekijöitä on löydettävissä lapsesta, perheestä ja ympäröivästä yhteiskunnasta.
- Esimerkiksi lapsen vaikea temperamentti voi olla riskitekijä, kun taas suotuista temperamentti voi toimia suojaavana tekijänä.
- Opettaja, terveydenhoitaja ja koulun muu henkilökunta voi toimia lapsen tukena ja näin olla merkittävä suojaava tekijä, jottei lapsi sairastuisi. Myös koulun tuki perheelle voi olla merkittävää.

Ehkäisevän työn menetelmiä

- Lakien ja säädösten kehitykseen vaikuttaminen
- Lasten oikeuksien turvaaminen
- Erilainen ja monipuolinen valistus
- Vanhemmille suunnattu lapsen kehitykseen ja kasvuun liittyvä opastus ja ohjaus, perheneuvonta
- Äitiys- ja lastenneuvolaverkosto
- Lasten psykiatrinen hoito ja erikoissairaanhoito
- Tuen tulee olla pitkäaikaista ja monimuotoista, etenkin moniongelmaisissa ja riskiryhmiin kuuluvissa perheissä
- Opettajalla ja koululla suuri rooli valistajana, tukijana ja eteenpäin opastajana

Palvelujärjestelmä

- Lastenpsykiatrian ja nuorisopsykiatrian palvelujärjestelmä perustuu kansanterveyslakiin & erikoissairaanhoitolakiin kuten muutkin terveydenhuoltojärjestelmä
- Potilas etenee hoitoketjussa, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välisessä sopimuksessa, lenkistä toiseen saamaan tarvitsemaansa hoitoa

Äitiysneuvola •Käyttäjät •Neuvolat •työntekijät	Päivähoito •Lapset •Päiväkodit •työntekijät	Koulu ala-aste •Oppilaat •Koulut •työntekijät	yläaste •Oppilaat •Koulut •työntekijät
	Lastenneuvola •lapset •Neuvolat •työntekijät	Kouluterveydenhuolto •Lapset •työntekijät	oppilashuolto
Terveyskeskus •Terveysasemat •työntekijät			
Sosiaalitoimi •Toimipisteet •työntekijät			

Perusterveydenhuollon lastenpsykiatria

- Äitiysneuvola
- Lastenneuvola
- Kouluterveydenhuolto
- Vastaanottotoimia

Sosiaalitoimen mielenterveyspalvelut

- Kasvatus- ja perheneuvonnan mielenterveyspalvelut
- Kasvatus- ja perheneuvola verkoston vaihteita
- Perhehoito ja laitoshuolto

Erikoissairaanhoido

- Lastenpsykiatrian ja nuorisopsykiatrian kehitys
- Avohoito
- Osastohoito
- Hoitotakuu
- Yhteistoiminta muiden erikoisalojen kanssa

Kehitysvammaisten palvelujärjestelmä

- Erityishuolto
- Moniammatillisuus
- Etiologisen diagnoosin merkitys

Vapaaehtoistoiminta ja kansalaisjärjestöt

Lastensuojelu

- Lastensuojeluilmoitus
- Lastensuojelun avohoidon keinot
- Sijaishuollon vaihtoehdot
- Laitoshoido
- Jälkihuolto
- Lastensuojelun palvelujen kehittäminen

Hoitomenetelmät

Psykoterapia

- Tärkeä ja paljon käytetty hoito- ja kuntoutusmuoto lasten ja nuorisopsykiatriassa työssä
- Tavoitteena auttaa ihmisiä joilla on psyykkisesti, ruumiillisesti tai sosiaalisesti ilmeneviä mielenterveyden häiriöitä tai psyykkisiä ongelmia
- Vakiintuneita psykoterapiamuotoja ovat psykodynaaminen ja kognitiivis-käyttäytymistieteellinen yksilöterapia, perhepsykoterapia, ryhmäpsykoterapia sekä varhaislapsuuden vuorovaikutusterapia

Terapeuttinen perhetyöskentely

- -Perhe on lasten- ja nuorisopsykiatriassa työssä aina osa hoitotapahtuman kokonaisrakennetta
- -Vanhempiin kohdistuvat toimet: ohjaus ja neuvonta sekä pariterapia
- -Perheterapia:
Käytetään kun lapsen psyykinen häiriö on olennainen osa perheensisäisten vuorovaikutussuhteiden häiriötä

Varhaislapsuuden vuorovaikutussuhteen hoito

- -Hoidon tavoitteena on korjata varhaisen suhteen häiriö ja näin turvata lapsen paremmat kehitysedellytykset sekä vahvistaa vanhemmuutta
- -useita hoitotasoja:
 - konkreettisen tuen tarpeen selvitys
 - koko perheen hoito
 - äiti-vauvayhdyshoito
 - kotihoito
- -Varhaislapsuuden vuorovaikutusterapia:
 - äidin mielikuvien muuttaminen/vuorovaikutuskäyttäytymisen muuttaminen

Psykodynaaminen yksilöterapia

- -Tavallisimmin käytetty yksilöterapiamuoto
- -Tavoitteena vapauttaa kykyjä ja voimavaroja, joiden käyttämisen tai kehittämisen häiriintyneisyys on estänyt
- -Merkittävä osuus transferenssillä, vastatransferenssillä ja tulkinnalla
- -Leikkiterapia

Kognitiivis-käyttäytymistieteellinen yksilöpsykoterapia

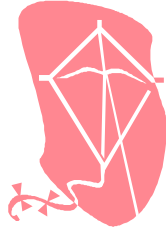
- -Kohteena vääristymät lapsen tai nuoren kognitiivisessa kehityksessä ja toiminnassa
- -Tavoitteena sosiaalisten ja vuorovaikutustaitojen lisääminen sekä se, että lapsi tai nuori tunnistaa ja nimeää tunteensa ja sen jälkeen muuttaa kielteisiä ja vääristyneitä käsityksiä itsestään

Ryhmäpsykoterapia

- -Perustuu siihen, että ryhmätilanne tarjoaa terapeutin ohjauksessa mahdollisuuksia kokea, ymmärtää ja toimia yhdessä toisten samaa kehitysvaihetta elävien kanssa
- -Jakautuu psykodynaamisesti orientoituneeseen ja kognitiivisesti orientoituneeseen ryhmäterapiaan

Muita terapiamuotoja

- Puheterapia
- Musiikkiterapia
- Kuvataideterapia
- Toimintaterapia
- Psykomotorinen terapia
- Ratsastusterapia
- Seikkailuterapia

Lääkehoito

- Psykelaäkkeiden käyttö lapsilla ja nuorilla yhä vähäistä.
- Lääkkeillä voidaan vaikuttaa joko tiettyyn kohdeoireeseen tai itse sairauteen.
- Ennen psyykenlääkkeiden aloittamista on suoritettava huolellinen kliininen tutkimus sillä lapsen kasvava ja kehittyvä elimistö vaikuttaa lääkkeiden vaikutusmekanismeihin eri tavalla kuin aikuisiällä.
- Psyykenlääkkeisiin liittyy paljon vääriä ja ahdistusta herättäviä uskomuksia. Tämän takia tärkeää käydä vaikutukset huolellisesti läpi sekä vanhempien että lapsen kanssa.

Lääkehoidon tavoitteita

- Tavoitteena lieventää lapsen kärsimystä ja tehostaa psykoterapeuttista hoitoa.
- Lääkehoito hyvä apu muttei koskaan ainoa hoitomuoto! Lääkkeet siis aina osa kokonaishoitoa.

Yhteistyö hoitoverkon ammattilaisten kanssa

- Psykiatrasta työtä ei voi tehdä ottamatta huomioon lapsen/nuoren lähiyhteisöjä.
- Terapeuttinen työskentely hoitoverkon kanssa tärkeää, koska hoito- ja kuntoutusmenetelmät eivät tuota toivottua tulosta elleivät kaikki jaa yhtäläistä käsitystä lapsen psykososiaalisesta tilasta.
- Tavoitteena siis yhteisesti hyväksytty ongelmanmäärittely, jottei eri sektorit tarjoa hoidollisesti ristiriitaisia ratkaisuja ongelman hoitamisessa.
- Ongelmana se, että palvelujärjestelmä koostuu useista erityistietämystä edustavista toimijoista ja on organisatorisesti pirstoutunut.

Osastohoito hoitomenetelmänä

- Sairaalaosastolla tapahtuvaa psykiatrasta hoitoa tarvitaan vaikka painopiste onkin avohoidossa.
- Osastohoidolla vuorovaikutusteoreettinen tausta:
- Systeemitheoreettinen lähtökohta on, että potilas kuuluu samanaikaisesti kahteen eri systeemiin jotka ovat vuorovaikutuksessa keskenään.
- Systeemitasot:
 - Yksilön ja perheen vuorovaikutus työntekijöiden kanssa.
 - Yksilö- ja perheterapeuttinen prosessi.
- Työskentely on sekä perhe- että yksilökeskeistä.

Millaisia kriisejä liittyy lasten ja nuorten elämään?

- Kehityskriisit
 - kehitystehtäviin liittyviä (uhmaikä, murrosikä)
- Elämäntapahtumiin liittyvät kriisit
 - kouluun meno, koulun lopettaminen, työelämään siirtyminen voi muodostua kriisiksi
- Traumaattiset kriisit
 - poikkeuksellisia tilanteita: vanhempien ero, kuolema, sairaudet, tapaturmat

Kriisihoito

- Kriisinhoidossa tärkeintä **nopea** hoitoon pääsy **tiheät hoitoneuvottelut**
 - nopea, koska yksilö voi olla hengenvaarassa oman psyykkisen tilanteen vuoksi tai muun elämäntilanteeseen liittyvän syyn vuoksi
 - tiheät hoitoneuvottelut, jotta saadaan suunniteltua ja yksilöityä mahdollisimman hyvät hoitomenetelmät; tavoitteena ymmärtää yksilön hätä ja turvata mahdollisuus selvitä
- Kriisihoidon tärkeys
 - ratkaisemattomat kriisit voivat aiheuttaa kehityksen vinoumia ja psyykkisiä häiriöitä
 - kriisitilanteessa onnistumisen kokemus

Neuropsykologinen kuntoutus

- Neuropsykologisen kuntoutuksen tavoitteet
 - edistää luonnollista toipumista ja kehitystä
 - kehittää uusia toiminnallisia järjestelmiä tai korvata häiriöinen järjestelmä
 - kehittää ennen vammaa hankittuja taitoja
 - uusien toimintastrategioiden kehitys

Psykiatrinen kuntoutus

- Kuntoutuksen neljä tyyppiä
 - Sosiaalinen ja kasvatuksellinen kuntoutus; erityispäivähoito, erityisopetus, työpajat, puoliavoimet kuntoutusmuodot
 - Lastensuojellinen kuntoutus; laitoshuolto
 - Psykoterapeuttinen kuntoutus
 - Koulutuksellinen kuntoutus